

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Om Principet
for Accentuationen i Græst

af

F. W. Wiche.

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen i Slagelse lærde Skole
i Juli 1848.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

Nykjøbing Cathedralskole.

6

Om Principet

for

Accentuationen i Græsk

af

F. W. Wiehe.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

1848.

I Indledningen til den i 1845 som Program for Odense Skole udgivne græske Accentlære er det allerede omtalt, hvorledes Betoningen ikke i alle Sprog udgjør et lige væsentligt Moment i Udtalen, idet den navnlig i de gamle Sprog stilles paa en underordnet Plads af Dyantiteten, medens den i de nyere fremtræder aldeles selvstændig og som det egentlig Constitutive i Udtalen. Allerede en flygtig Betragtning af denne Omstændighed maatte lede til den Antagelse, at der ikke lader sig opstille eet og samme Princip for Accentuationen i de gamle og de nye Sprog. I disse sidste er det den enkelte Stavelses egen Bigtighed for Ordets Betydning, som berettiger den til at betones, hvoraf følger, at Tonen kan komme til at hvile paa en hvilken som helst Stavelse i Ordet; dersom nu det samme Princip gjaldt for Latin og Græsk, saa maatte ogsaa Følgen være den samme, hvilket, som bekendt, ikke er Tilfældet. Imidlertid har dog den Mening søgt at gjøre sig gjældende, at navnlig det græske Sprog viser en tydelig Stræben efter ved Betoningen at udhæve netop den Stavelse, der for Betydningen er den væsentligste; og som den vigtigste Talsmand for denne Mening træffe vi Goettling i hans „allgemeine Lehre vom Accent der griechischen Sprache.“ Før end jeg derfor selv forsøger paa at fastsætte Principet for Accentuationen i Græsk, troer jeg, at en nøjere Døftelse af de Argu-

menter, hvorpaa G. støtter sin Theori, her vilde være paa sin rette Plads.

Efterat have forkastet Hermanns Theori om Accenterne, ifølge hvilken Accenten skal svare til den rhytmiske Arsis og selv være den sidste betegnede Arsis i Ordet (en Theori, der igjen støtter sig paa Hermanns falske Lære om den saakaldte *ictus metricus*), tilføjer Goettling, at man vel kan sammenligne et Ords Accent med den rhytmiske Arsis eller ictus, at de i materiel Henseende svare til hinanden, men at hiin dog maa beroe paa ganske andre Grundsætninger end denne. „Das formelle Wesen des Accenten“, siger han, „kann mithin in nichts anderem bestehen als darin, daß das materielle Hervorheben durch Verstärkung und Erhöhung der Stimme den bedeutenderen Sylben der Wörter vor den unbedeutenderen gelten muß, daß mithin der Accent nothwendig durch ein logisches Princip geleitet wird.“ Men idet G. søger at forsvare denne Paastand, geraader han i en saa aabenbar Conflict med det factist Bestaaende og maa tage sin Tilflugt til saa forstruede Forklaringer og Hypoteser, at man forundres over, at han kan holde fast ved en Mening, der igjennem saa mange Gjenordigheder maa tilkæmpe sig en saa kummerlig Existentis.

At nu Accentuationen i Græsk beroer paa et logisk Princip, søger G. først at bestyrke ved nogle Citater af græske Grammatikere; saaledes Herodian i Bekk. Anecd. Pag. 676: *προσωδία ἐστὶ ποιά τάσις ἐγγραμμάτου φωνῆς ὑγιούς κατὰ τὸ ἀπαγγελικὸν τῆς λέξεως ἐκφερομένη*, ligesaa Pag. 677, 21: *ἐκείνη γὰρ ἐστὶ τάσις ὀρθή, ἣτις κατὰ ἀπαγγελίαν ἤτοι σημασίαν τῆς λέξεως ἐκφέρεται*, og saaledes paa flere Steder, hvor udtryffeligg *λέξις* nævnes og ikke *συλλαβή*. Vel har G. ikke umiddelbart af disse Steder uledet andet, end hvad der kan uledes, nemlig at disse Grammatikere ansaae Ordet's Betydning for at være det Consi-

tutive ved Accentuationen; men da han overhovedet har citeret dem, saa maa det bemærkes, at heraf ingeniunde kan udledes noget Beviis for hans Mening, da et heelt Ords Betydning er noget ganske andet end den enkelte Stavelses Betydning. Dette gjælder nu ogsaa om det Beviis, som hentes fra det samme Ords. forffjellige Betonung efter dets forffjellige Betydning, f. Ex. *πατρόκτονος* og *παροκτόνος*, *βίος* og *βιός*, *ἀγοραῖος* og *ἀγόραιος*. Dette Phænomen beviser endnu kun, at man i mange Tilfælde betjente sig af Accenten for ved et ydre Tegn at markere Betydningernes Forffjel; men det beviser endnu ikke, at Betydningen overalt var det Constitutive i Accentuationen, endfge at de for Betydningen vigtigste Stavelser vare de, som i Reglen betonedes. Det turde i det hele i mange Tilfælde blive en vanskelig Sag at afgjøre, hvilken Stavelse der for Betydningen er den vigtigste; man sammenligne f. Ex. Ord som *ἀγοραῖος* og *ἀγόραιος*, og man vil ikke let kunne sige, hvilken større Vigtighed for Betydningen den betonede Stavelse har i det ene Ord end i det andet; man sammenligne dernæst Ord som *νόμος* (Lov) og *νομός* (Græsgang), og det lader sig vel ikke nægte, at den første Stavelse i begge Ordene er den for Betydningen væsentligste; det vilde altsaa efter Gs. Theori være principstridigt, at de accentueres forffjelligt, og dog gjentager dette Phænomen sig i en stor Mængde Ord, f. Ex. *πόχος* (Pøb) og *ποχός* (Hjul), *δήμος* (Folk) og *δημός* (Fædt), *βίος* (Liv) og *βιός* (Bue), *βύσσος* (Bomuld) og *βυσσός* (Dyb) o. s. v. Endelig anfører G., at ved Sammensætninger, d. e. Tilføjelsen af nye betydende Begreber, forandres Accenten, f. Ex. *γραμμα-ἐπι-γραμμα*, *σοφός-πάνσοφος*. I de her anførte Exempler, saavelsom i en Mængde andre lignende, har unægtelig den Mening noget meget fristende ved sig, at den for Betydningen vigtigste Stavelse er den, som Accenten tilkommer. Men be-

tænker man for det første, at det ingenlunde er i alle Sammensætninger, hvor det kan skee, at Accenten kommer til at hvile paa den for Betydningen vigtigste Stavelse, (f. Ex. *ἔνοπλος, ἀγακλυτός, τηλεκλυτός, ναυαγός, βουφορβός, γελωτοποιός, γεωργός, λιθουργός, ἀγήρως, μακρογήρως, ἀγνώς, παμμέγας* o. s. v. o. s. v.) og betænker man fremdeles, at det i en overordentlig stor Mængde Ord ikke engang vilde være muligt formedelst den sidste Stavelses Qvantitet eller Ordets Længde at betone den vigtigste Stavelse, (f. Ex. *περιμήκης, εὐδαίμων, δυσιάλᾶς, ὑπερμεγέθης, παγχάλεπος, αἰχμάλωτος* o. s. v.) — saa nødes man til at indskrænke sin Paa-stand dertil, at Sammensætningen og den dermed forbundne Modification i Betydningen bevirker en Forandring i Betonningen. Rigtignok søger G. nu at vise, at, om ogsaa ikke Accenten altid kommer til at hvile paa den vigtigste Stavelse, saa rykker den dog saa nær hen til den som muligt; men dette lader sig for det første efter de ovenfor anførte Exempler ikke gennemføre (smilgn. fremdeles *δυστυχής, δυσκλής, κυκλοειδής, ἀτεροπής, εὐπειθής, θυμαλής, ἑρικυδής, περικαλλής, ᾠτακουστής, μητραδελφός, λυραοιδός, μικροβασιλεύς* o. s. v. o. s. v.); dernæst røber det en besynderlig Misforstaaelse eller Forglemmelse af Accentens Væsen, naar man meiner, at dens Plads ved Siden af eller i Nærheden af den Stavelse, som den egentlig tilkom, kan være til Begunstigelse for denne Stavelse, som om den derved fik nogen Erstatning for den formeentlige Uret ikke selv at være betonet*). Det

*) Præpositionerne i Anastrophe kunne ikke afgive noget Analogon, da her ikke er Tale om de enkelte Stavelsers Forhold indenfor et enkelt Ord's Grændser, men om et heelt Ord's Forhold til et andet; i Grunden er det ikke andet end det samme Phænomen, som viser sig ved de enklitiske Ord, nemlig et mindre selvstændigt Ord's Tilslutten til et foregaaende i Udtalen, uden at man dog kan paa-

ligger jo tvertimod i Accentens Natur, at den ved at udhæve den betonedede Stavelse udøver en svækkende Indflydelse over de nærmest staaende Stavelser og lader dem træde i Baggrunden i Udtalen, og det netop i højere Grad, jo nærmere den kommer dem. Dersom altsaa den forurettede Stavelse skulde have nogen Erstatning i Henseende til Betoningen, saa maatte det snarere bestaae i, at Accenten flyttedes saa langt som muligt bort fra den, for at den i Udtalen kunde fremtræde saa selvstændigt som muligt med den Bibetoning, der efter Gs. Mening ogsaa tilkommer andre Stavelser end de med Accenttegn forsynede. Vi befinde os her ved et Punkt, der ret viser Principet i sin hele Svaghed. Goettling søger et Princip for den græske Accentuation, d. e. den ved Grammatikerne overleverede Maade at betegne Ordnes Betoning paa; han føler imidlertid selv, at det Princip, han opstiller, ikke lader sig anvende paa den græske Accentuation, som den nu een gang er os overleveret; der maa altsaa opstilles en Hypothese, hvorved den faaer en for hans Theori passende Udstrækning og Elasticitet. Dette bestaaer nu i den Antagelse, at der i længere Ord foruden den skriftligt betegnede Accent ogsaa hørtes andre, mindre fremtrædende, Accenter, hvilke da gjaldt de etymologisk vigtigere Stavelser, saa at det kun er Ordets sidste Accent, der skriftlig betegnedes. Denne Hypothese har nu for det første slet ingen Hjemmel hos de græske Grammatikere, der med den store Flid, de anvendte paa dette Punkt af Gramma-

staae, at det enklitiske Ord staaer i Forhold til det foregaaende som et underordnet Begreb til Hovedbegrebet. Fremdeles, siger G., naar en betonet Endestavelse elideres, saa træder Accenten paa den nærmeste Stavelse; — ja naturligviis; hvor skulde den ellers hen, saafremt Ordet skal beholde en Accent; man maa kun huske paa, at den saa ikke staaer ved Siden af nogen Stavelse, der kunde komme i Betragtning ved Accentuationen; thi en saadan findes ikke mere, efterat den er elideret.

tifen, neppe vilde have undladt at gjøre opmærksom paa saa vigtig en Omstændighed*); dernæst røber den sig strax som forfjælet ved den Sammenligning med de nyere Sprogs Accentuation, hvorfra den har sit Udspring. I de nyere Sprog nemlig af den gothiske Sprogstamme (navnlige Tydsk og Dansk) gjælder det Princip for Accentuationen, som G. ogsaa vil gjøre gjældende for Græsk. Her betones altsaa gjenneemgaaende de Stavelses, som for Betydningen ere de vigtigste, uden Hensyn til de øvrige Stavellers Antal eller Quantitet. Men netop fordi Principet her er et reent logisk og Stavelsemaalet slet ikke kommer i Betragtning, nodes man ofte til at komme Udtalen til Hjælp ved en Biaccent paa Stavelses, der ere længere bortffjernede fra Hovedaccenten, og er det et sammensat Ord, saa falder denne Biaccent paa den Stavelse, som for Sammensætningen havde Tonen, f. Ex. væsentligste, Rön-

*) Som Beviis paa, at i Mængdeord flere Accenter bleve hørt, anfører G. den Omstændighed, at, naar et enklitisk Ord kaster sin Accent tilbage og altsaa kan betragtes som en Deel af det foregaaende Ord, saa beholder dette ogsaa sin gamle Accent. Herved maa imidlertid bemærkes, at netop den paaberaabte Omstændighed beviser, at Sammensmeltningen af de to Ord ikke er at forstaae, som om det var en virkelig Sammensætning; thi da vilde det første Ord efter de almindelige Regler ikke kunne beholde sin Accent uforandret; der antydes altsaa ved de to Accenter, at de to Ord ere og vedblive at være to Ord, og man kan altsaa ikke heraf udlede noget om de enkelte Ords Betoning. Det samme gjælder om Partiklen *de*, naar den hænges til Akkusativ for at betegne Bevægelsen til, ligesom en Præposition: *οἰκόνδε, πόλεμόνδε*; den er her et reent Forholdsord imellem Verbet og Substantivet og kan ikke siges at danne en virkelig Sammensætning med det sidste. Hvor den derimod hænges til Demonstrativerne, modificerer den disses Betydning ved at forstærke den og danner altsaa en virkelig Sammensætning, hvilket ogsaa viser sig i Accentuationen, idet nemlig Demonstrativerne flytte deres Accent hen paa Stavelsen foran *de*, og saaledes det hele Ord faaer een Accent f. Ex. *τόσος-τοσόδε, τοῖος-τοιόδε*.

gerige, Bønskabshytringer, Stænderforsamling. Aarsagen til denne Bibe-toning er altsaa Hovedaccentens ofte betydelige Afstand fra Enden af Ordet, hvorimod dens Afstand fra Begyndelsen af Ordet ikke gjør nogen foregaaende Biaccent nødvendig, f. Ex. uovervindeligt, Constantinopolitanerinde. De øvrige Stavellers Forhold til Tonstavelsen fremstiller sig nemlig saaledes, at Stemmen igjennem hine iler frem til denne og ligesom opsparer sin Kraft til den; her udtømmes Kraften, og følger der nu flere eller vigtigere Stavelser efter, end Hovedtonen bekvemt kan bære, saa er det at en Efterhjælp bliver nødvendig. Det sees nu let, hvor lidet Bestyrkelse Gs. Hypothese finder i denne Sammenligning med de nyere Sprog: han indrømmer, at den skrevne Accent maa være Hovedaccenten, og altsaa maa den, der i længere Ord falder paa den etymologisk vigtigste Stavelse, der ikke selv kan have Hovedaccenten, være en underordnet Biaccent; men dette strider ligesaa meget imod hans Princip, som om den slet ingen Accent havde; thi dersom virkelig det samme Princip laae til Grund for den græske, som for den tydske og danske Accentuation, saa maatte nødvendigviis de etymologisk vigtigste Stavelser faae Hovedaccenten og ikke en Biaccent. G. overseer fremdeles, at i Tydsk, ligesom i Dansk, kommer Biaccenten efter Hovedaccenten for Udtalens Skyld, i Græsk skal den komme foran for Betydningens Skyld, og det er jo dog en væsentlig Forskjel.

Uagtet nu rigtignok G. fra først af stiller sit Princip paa Spidsen og søger at give en rationel Begrundelse deraf, vilde det dog være ubilligt ikke at tage Hensyn til de Indrømmelser og Indskrænkninger, som han i Undersøgelsens Løb nødes til at gjøre. Efterat altsaa hiin første Grundlov er opstillet om Hovedstavelsens Betoning (*γράμμα-ἐπιγράμμα*), følger

den anden Grundlov, der betydeligt indskrænker hiin, nemlig at kun een af de 3 sidste Staveller kan faae Hovedaccenten. Uagtet man allsaa egentlig skulde skrive *ἐπιγραμμάτων*, saa maa man dog efter denne Lov lade sig nøje med at skrive og betone *ἐπιγραμμάτων*, (imidlertid kan dog *Ἐ*. ogsaa høre en lille Accent paa *ἐπί*, s. ovfr.). For nu at forklare dette Phænomen saaledes, at det dog i Grunden viser sig som havende sit Udspring fra hiin første Grundlov, følger en høist mærkvaerdig lille Undersøgelse om Ordenes Oprindelse og Uddannelse, der gaaer ud paa at vise, at alle oprindelige og fuldstændige Ord maatte bestaae af 3 Staveller, for at kunne betegne de 3 Dele af Dommen, Subjekt, Kopula og Prædikat, hvilket tydeligt skal kunne estervises i Verbet, hvor Udgangene som umistjendelige Pronominalstammer repræsenterer Subjektet, Bindevokalen Kopula, og Stammen det egentlige Prædikat, saa at *λέγομεν* ogsaa i etymologisk Henseende lader sig opløse i Dommens 3 Bestanddele: *wir sind sagend*. Og da nu hiin Bindevokal ogsaa lader sig paavise i adskillige Nominer f. Ex. *τεῖ-χος-τεῖχ-ε-ος*, *ἄστ-ἄστ-ε-ος*, fremdeles i Komparationsgraderne f. Ex. *ἰσθιμ-ό-τερος*, *ἀδικ-ώ-τερος*, *ἐδῶμεν-έσ-τερος* o. s. v., saa maae allsaa Nominerne være afledede af Verberne (!). Det turde maaskee være overflødigt nu at indlade sig paa en Gjendrivelse af slige Deduktioner; om den hele forkeerte Anskuelse, som ligger til Grund derfor, kan jeg henvise til Prof. Madvig's Universitets-Program, indeholdende første Stykke af en Afhandling om Sprogets Væsen, Udvikling og Liv (1842) Pag. 27 ff. — Hvad uleder nu *Ἐ*. heraf med Hensyn til Accentuationen? — At i saadanne oprindelige Ord maatte Accenten naturligen komme til at staae paa den første Stavelse, der indeholdt Hovedbegrebet, nemlig Prædikatet, og at den maatte blive bunden til de 3 Staveller; naar derfor

Ordet ved Udvidelse og Sammensætning fik mere end 3 Stavelser, saa overholdtes den gamle Lov, da det hele Ord, hvis Accenten rykkes ud over Antepenultima, vilde for Hørelsen spaltes i flere Ord. Det er kun mærkeligt, at G., efterat være kommen til dette Resultat, lader som han ikke mærker, at den gamle Lov, som han kalder den, slet ikke mere er den gamle Lov, men er bleven til en ganske ny Lov. Til ydermere Befræstelse følger strax efter en Bemærkning om, at Accenten i Ordet svarer til Udhevelsen af Arsis i Rhythmus, saa at den tjener til at opretholde Ligevægten i Ordet og derfor ikke kan staae længere tilbage end paa trediesidste Stavelse eller, i Tilfælde af den sidste Stavelses Længde, paa næstsidste, ligesom den metriske ictus vel kan opveje to moræ, men ikke flere. Men dersom dette virkelig i det uddannede Sprog er Accentens Betydning, hvorfor da holde fast ved et Princip, som kun igjennem løse Hypotheser kan gøres gjældende for Sprogets ældste Elementer i en Form, der atter selv beroer paa løse Hypotheser, medens det uddannede Sprog ikke kan bringes ind under Principet uden ved en ny Hypothese om hørlige, skøndt usynlige, Accenter.

Naar nu altsaa Principet for den græske Accentuation ikke kan have været et reent logisk, saa bliver der kun tilbage at ansee det for et phonetisk d. e. et saadant, ifølge hvilket Betoningen kun tjener til at opretholde Ligevægten i Ordets hele Lydmasse uden Hensyn til de enkelte Stavellers Betydning. Et saadant phonetisk Princip kunde nu enten een Gang for alle anvise Tonen en vis bestemt Plads i ethvert Ord, saaledes som vi see at Islandffen betoner den første Stavelse i alle Ord — eller det kunde, med større Sands for Vellyden, gjøre Tonens Plads afhængig af Stavellersnes Mængde og Lydbestaffenhed, og et saadant ægte Vellyds-Princip see vi

nu gennemført i den æoliske Dialekt, som, med Undtagelse af Præpositioner og Konjunktioner, altid drager Tonen tilbage fra Ordets Ende, men aldrig længer end de paafølgende Stavellers Mængde og Beskaffenhed tillader. Herved kunne vi imidlertid ikke blive staaende, saasnart Talen er om det i de senere Dialekter uddannede græske Sprog. At nu her hiint ældste Princip ogsaa ligger til Grund, lader sig vel ikke misfjende, naar man seer hen til, hvorledes det har vedligeholdt sig i Sprogets vigtigste Ordklasse, Berberne, fremdeles i de neutrale Substantiver (i 3die Deklination uden Undtagelse) samt i den allerstørste Deel af de feminine Substantiver paa α ; men det lader sig heller ikke misfjende, at i andre Regioner af Sproget en Bestræbelse efter at drage Tonen hen paa Endestavelsen har deels fortrængt deels stærkt modificeret hiint ældre Princip. Spørgsmaalet bliver nu, om ved denne Drytonering et logisk eller et phonetisk Hensyn har været det ledende, og, betragtes Sagen i Almindelighed, maa man vistnok ogsaa her give det phonetiske Hensyn Fortrinnet. Ved en Sammenligning mellem Drytonering og Barytonering i Almindelighed vil man nemlig ikke kunne nægte, at hiin Betoningsmaade meddeler Udtalen noget vist Kjøft og Piquant, der stemmer godt overens med den ionisk-attiske Folkestammes livlige og opvakte Charakter, medens den barytonerende Betonings Gravitet ikke mindre godt passer til de Folks Charakter, som have anvendt den, navnlig de ældgamle Woler og Latinerne. Jeg antager altsaa, at det fra først af har været en uvilkaarlig Tilbøjelighed til en livligere Betoningsmaade i Forening maaffee med en ligefrem Stræben efter Afverling, der har bragt Drytoneringen ind i det græske Sprog. Fra dette reent phonetiske Synspunkt maa man f. Ex. forklare sig det Phænomen, at de usammenfattede Adjektiver paa $o\varsigma$ med konsonantisk endende Stamme

i Reglen oxytoneres (§ 26)*); thi her vilde et logisk Hensyn i Betoningen ikke ved nogen rimelig Grund kunne lade sig forsvare, da saa faare mange af disse Adjektiver ere oprindelige Stamord (f. Ex. *καλός, κακός, σοφός, γυμνός* o. s. v.) og altsaa efter hiint Princip nødvendigviis maatte betones paa Stammeafvælsen. Det samme lader sig nu sige om mangfoldige andre enkelte Ord og Ordgrupper. Men efterat Drytoneringen eengang var indbragt i Sproget, uden dog at blive det eneherfende Princip, viser der sig ogsaa en vis Stræben efter at fjerne Vilkaarigheden i dens Anvendelse ved at knytte den deels til visse Ordformer deels til visse Ordbetydninger. Det Første viser sig f. Ex. i den Omstændighed, at den næstsidste Stavelses Længde meget ofte medfører Drytonering (smkn. § 14. 1. b., § 19. 2, 4, 5, 7 og især § 30. 2. a. a.); man accentuerede saaledes *χοιᾶ, ροιᾶ, δειρή, φλοιός*, men i de fortere Former *χοῶα, ῥοῶα, δέρη, φλόος*. Men ogsaa Ordbetydningen medførte ofte Drytonering, saa at altsaa her et logisk Princip gjør sig gjældende, dog ikke paa den Maade, som Goettling mener, som om den oxytonerede Stavelses Betydning var det afgjørende, men kun saaledes, at, hvor eenslydende Ordformer deelte sig imellem forskjellige Begreber, valgtes ofte til Adskillelse Drytoneringen for det ene af Begreberne. Til Exempel herpaa kan anføres, at visse Participialformer blive Oxytona ved at bruges som Substantiver af concret Betydning, f. Ex. *δεξαμενή* (Vandbeholder), *ελαμενή* (Lavland), fremdeles Navne som *Σωζομενός, Τισαμενός, Ἀκουμενός, Ὀρχομενός, Κλαζομεναί* o. fl.; de fleste concrete Substantiver paa *ια* og *εια* oxytoneres, me-

*) Jeg tillader mig her og i det Følgende at henvise til §§ i den af mig udgivne Accentlære.

dens de abstracte barytoneres (§ 13, 1 og 2); fremdeles *Ἰσα* (Bestuelse) men *Ἰσαί* (Gubinde) At imidlertid det concrete Begreb ikke absolut medførte Drytonering, vil man kunne overbevise sig om ved at lægge Mærke til, at det omvendte Forhold finder Sted ved Substantiver paa *ωνη* (§ 14. 3. c.), fremdeles *ἀρπάγη* (en Hage) men *ἀρπαγή* (Rov), *σκάφη* (en Baad) men *σκαφή* (Gravning), som overhovedet de fleste verbale Substantiver paa *η* (ligesom de paa *της, τος, τρος* og *μος*) drytoneres. Heraf fremgaaer nu altsaa, at det ved den forskjellige Betoning af eenslydende Ordformer med forskjelligt Begreb kun var Hensigten at adskille dem, og at det var tilfældigt, hvilken Betoning der i ethvert Tilfælde blev den herskende; thi det beroede paa, hvilken Ordbetydning der i det enkelte Tilfælde først havde uddannet sig og altsaa ogsaa først vindiceret sig en vis Betoning, saa at man for en anden Betydning nu ogsaa blot søgte en anden Betoning. Dette Hensyn var nu ogsaa det ledende i de Betoningsforandringer, som indtraadte ved de fleste Sammensætninger f. Ex. *κακός-πάγκακος, χαλεπός-παγχάλεπος, ὀδός-εὐodos* o. s. v. — Endnu staaer tilbage at omtale et Phænomen, der viser, hvorledes hine to modsatte Betoningsmaader undertiden krydsede hinanden, jeg mener det Tilfælde, hvor et Fleerstavelsesord med kort Endestavelse betonedes paa næstsidste Stavelse, saa at det efter dennes Bestaaffenhed enten blev et Properispomenon eller Paroxytonon. Ogsaa disse Betoninger knyttede sig deels til visse Ordformer, deels til visse almindelige Betydninger; saaledes synes Deminutivbetydningen at have medført denne Betoning i Ordene paa *ισκος, ιλος, υλος (λεος)*, Gentilbetydningen i Substantiverne paa *αιος* og *ειος*, derimod den næstsidste Stavelses Rørlighed i de sammensatte Adjektiver af transitiv Betydning (§ 30. 2. a. β.) o. s. fr.

Resultatet af det foregaaende bliver altsaa følgende: Principet for Accentuationen i Græsk er væsentligen phonetisk, dog ikke eet ublandet, men sammensat af to hinanden modstridende phonetiske Principer, det barytonerende og oxytonerende, imellem hvilke undertiden et logisk Princip optræder som Rægle, dog saaledes, at kun det hele Ords, aldrig den enkelte Stavelses Betydning kommer i Betragtning.

Skolefesteretninger

for

1847—1848.

De tvende sidste Aars Programmer har jeg omtalt, at der endnu ikke var taget nogen afgjørende Bestemmelse om denne Skoles forestaaende Udvidelse. Hvad denne Sag angaaer, er jeg endnu ikke istand til at meddele nogen Oplysning. — Derimod er en anden Sag, som i henved otte Aar har deels været under Ventilation, deels svævet for Domstolene, nu bleven endeligen afgjort, nemlig den angaaende Byens Kirkers Forpligtelse til overensstemmende med Danske Lov 2—22—71 og Forordn. af 7de Novbr. 1809 § 125 at afholde de med Skolebygningens Reparation forbundne Udgifter. Det har nemlig behaget Hs. Majestæt Kongen under 4de Mai d. A. allernaadigst at resolvere: „at Kirkerne i Slagelse, istædtsfor som hidtil at vedligeholde den lærde Skoles Bygning i bemeldte By, maae, forsaavidt angaaer denne Forpligtelse fra 1ste Januar d. A. at regne, indbetale et aarligt Bederlag i Skolens Kasse af 100 Rbdtr.“ Hvad den forbigangne Tid angaaer, har Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet under 16de Mai resolveret, at Skolen mod en contant Udbetaling af 500 Rbdtr. vil frafalde alt videre Krav paa Godtgjørelse for de i Aarene 1841—47 til Skolebygningens Reparation havte Beføstninger.

Med Skolens Lærerpersonale er i dette Skoleaar indtraadt den Forandring, at Adjunct Carl August Olivarius, der siden 21de April 1838 har været ansat ved Skolen, først som Timelærer og siden som Adjunct, under 24de Januar d. A. er bleven allernaadigst bekliffet til ordineret Katechet og første Lærer ved Borgerfskolen i Koeskilde. I hans Sted blev Cand. Theol. Frederik Julius Christian Munch af den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler under 25de Februar constitueret til Lærer ved Skolen. Denne Lærer, som overtog de af hans Formand besørgede Underviisningsgjenstande, tiltraadte sine Forretninger ved Skolen den 13de Marts. — Endvidere ere de hidtil ved Skolen constituerede Lærere Cand. Theol. Carl Christian Mønster og Cand. Theol. Johan Christian Henrik Fischer under 25de Septbr. f. A. allernaadigst bekliffede til Adjuncter ved Skolen.

Skolens Lærerpersonale bestaaer saaledes for Tiden af Følgende:

1. Rector, der underviser i Latin, Græsk og Tydsk i fjerde Klasse samt Græsk i tredie Klasse; desuden har han een Time om Ugen i hver af de to nederste Classer. Tilsammen 27 Timer.

2. Overlærer F. W. Wiehe: Dansk i de to øverste Classer, Latin i tredie Klasse og Græsk i anden Klasse. 21 Timer.

3. Adjunct C. C. Mønster: Dansk i de to nederste Classer, Tydsk og Skrivning i de tre nederste og Fransk i alle Classer; tilsammen 24 Timer. Desuden besørger han Gymnastikunderviisningen, for Diebliffet i 5 Timer om Ugen.

4. Adjunct J. C. H. Fischer: Mathematik med Regning i hele Skolen, Hebraisk i de to øverste Classer og Religion i de to nederste. 27 Timer.

5. Const. Lærer C. C. W. Siltverberg: Historie og Geographie i hele Skolen. 22 Timer.

6. Const. Lærer F. J. E. Munch: Religion i de to øverste Classer og Latin i de to nederste. 24 Timer.

7. Stads-musicus J. F. E. Schwarz underviser 6 Timer om Ugen i Sang.

8. Malermester J. M. Hansen underviser de to nederste Classer i Tegning 4 Timer om Ugen.

Antallet af Skolens Disciple beløb sig efter sidste Program til 24. Af disse blev Christian Otto Peter Grundtvig dimitteret med Hovedcharakter Laudabilis og følgende specielle Charakterer:

Udarbejdelse i Moder-smaalet	Laud.
Latin	Laud.
Latinsk Stil	H. ill.
Græsk	Laud.
Hebraisk	H. ill.
Religion	Laud.
Geographie	Laud.
Historie	Laud.
Arithmetik	Laud. p. c.
Geometrie	Laud. p. c.
Tydsff	Laud.
Fransff	Laud.

Af de øvrige ere Følgende efterhaanden udmeldte: Ehard Frederik Beck, der efter flere Maanedes Fraværelse formeddelt Sygdom udmeldtes den 16de Juli f. A. for privat at dimitteres til Universitetet; Niels Waldemar Holst, udmeldt den 31te Marts, og Heinrich Ludvig Ferdinand Schaffer, udmeldt den 1ste Mai d. A., begge for efter deres

Confirmation at vælge andre Bestemmelser Derimod optoges fra 1ste Septbr. f. A. 13 nye Disciple (af hvilke imidlertid de to igjen ere udmeldte, den ene den 31te Mai d. A. og den anden den 28de Juni for at vælge andre Bestemmelser) og den 1ste April d. A. een. Skolen har saaledes for Diebliffet 32 Disciple, der paa følgende Maade ere fordeelte i Classerne:

Fjerde Klasse.

1. Johannes Magnus Waldemar Nellemann, Søn af afdøde Cancelliraad, Hospitalsforstander M. G. Nellemann i Slagelse.
2. Carl Wiggo Götsche, Søn af Pastor H. C. Götsche, Sognepræst til Hinderup ved Slagelse.
3. Loreng Johan Detlef Werner, Søn af Procurator og Tiendecommissair C. J. Werner, Forvalter ved Ringsted-Kloster.
4. Jens Holger Nissenius Bache, Søn af Pastor J. N. Bache, Sognepræst til Tyderup og Holmstrup.
5. Ludvig Peter Christian Engberg, Søn af Forpagter L. C. Engberg paa Fiurendahl.
6. Johan Wilhelm Beck, Søn af Provst J. P. H. Beck, Sognepræst i Udby.

Tredie Klasse.

1. Theodor Valentin Schou, Søn af Kjøbmand H. H. Schou i Slagelse.
2. Niels Benzon, Søn af Pastor C. H. B. Benzon, Sognepræst for St. Peters Menighed og ved Hospitalet i Slagelse.
3. Rasmus Peter Fog, Søn af Procurator S. L. Fog i Slagelse.

4. Christian Mørk Jungersen, Søn af Pastor J. H. A. Jungersen, Sognepræst til Bregninge og Bjergsted.
5. Carl August Elberling, Søn af Skolens Rector.
6. Henrik Jørgen Greensteen, Søn af afdøde Godsforvalter A. Greensteen paa Nygaard.
7. Ditlev Ludvig Rogert Gößche, Søn af Pastor H. F. Gößche, Sognepræst til Gjerstev.
8. Frederik Conrad Petersen, Søn af afdøde Spindemester J. Petersen i Slagelse.
9. Harald Salicatti, Søn af Provst G. G. Salicatti, Sognepræst til Stillinge.
10. Christian Carl Gößche, Broder til Nr. 7 i denne Klasse.

Anden Klasse.

1. Hans Henrik Hansen, Søn af afdøde Møller H. H. D. Hansen i Agerup Mølle.
2. Rudolph Emil Elberling, Broder til Nr. 5 i 3die Klasse.
3. Andreas Greensteen, Broder til Nr. 6 i 3die Klasse.
4. Anton Frederik Schøndel, Søn af Apotheker W. A. S. Schøndel i Middelfart.
5. Hans Wilhelm Lund, Søn af Kjøbmand J. G. Lund i Slagelse.
6. Georg Carl Theodor Schäffer, Søn af Bagermester G. H. C. L. Schäffer i Slagelse.

Første Klasse.

1. Jørgen Balthasar Møller, Søn af Secretair, Toldkasserer P. Møller i Skjelskør.
2. Peter Ewald Koenig, Søn af Klokker og Lærer W. C. F. Koenig i Slagelse.

3. Philip Julius Schou, Broder til Nr. 1 i 3die Klasse.
 4. Sophus Mads Jørgensen, Søn af Stræddermester J. Jørgensen i Slagelse.
 5. Rasmus Peter Frederik Rasmussen, Søn af Jernstøber H. Rasmussen i Slagelse.
 6. Jørgen Theodor Jørgensen, Søn af afdøde Kjøbmand H. Jørgensen i Slagelse.
 7. Albrecht Rudolph Cimbrianus Holdt, Søn af Consumtions-Inspecteur C. E. Holdt i Slagelse.
 8. Ludolph Emil Fog, Broder til Nr. 3 i 3die Klasse.
 9. Jens Martin Stampe, Søn af Brændeviinsbrænder N. Stampe i Slagelse.
 10. Carl Georg Schleppegrell, Søn af afdøde Student N. Schleppegrell.
-

De i indeværende Skoleaar i de forskjellige Classer gennemgaaede Pensaaere følgende:

Sjerde Klasse: Livii Hist. lib. I et II; Ciceronis Disputatt. Tuscul. lib. III et IV; Eiusd. Oratio pro Sex. Roscio Amerino et pro lege Manilia; Horatii Odar. lib. I—III; Virgilii Aeneid. lib. I et VI; Madvig's Latinke Sproglære. — Herodoti Hist. lib. III; Platonis Apologia Socratis; Luciani Vitarum Auctio, Piscator sive Reviviscentes; Homeri Iliad. lib. XII—XIV; Langes Græske Grammatik, især Syntaren. — 3 Hebraisk have de ældre Disciple læst de befalede 40 Capittler af Genesis; de yngre Cap. 1—30; Whittes Hebraiske Sproglære til Ordfoiningslæren. — En Oversigt over den Danske Litteratur fra Frederik den Femtes Dage til Dehlenschläger efter Thortsens Historiske Udsigt over den Danske Litteratur § 12—19. Af de

vigtigste Forfattere ere dels hele Arbejder dels Brudstykker gennemlæste. Een Stil om Ugen, afserlende af religiøst og almindeligt Indhold; hver Maaned en Berffon. — Af Krog Meyers Lærebog i den christelige Religion have de ældre Disciple læst fra § 70 til Enden, de øvrige fra § 70 til § 130; Herslebs Bibelhistorie med Undtagelse af det nye Testaments Historie fra Begyndelsen indtil Tempelvielsens Fest. Lucae Evangelium. — Af den gamle Historie det Maceboniffe Rige samt de ved dets Opføsning fremstaaede Stater og hele det Romerske Rige, efter Kosods Gamle Historie ved Langberg; af Middalalderens og den nyere Historie: Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Polen, Preussen, Ungarn, England, Spanien, Portugal, Holland, Tydskland og Schweiz, efter Kosods Udtog af Verdenshistorien. — Af den gamle Geographie Asien og Grækenland; af den nyere: Asien, Afrika, Amerika og Australien, efter Ingerslevs Lærebog i Geographien. — Det befalede Cursus af Arithmetiken samt Ligninger af første og anden Grad, exponentielle Ligninger, Logarithmer og deres Anvendelse paa Rentesregning m. m. efter Bergs Lærebog. — I Geometrien det befalede Cursus samt Algebraens Anvendelse paa Geometrien og Trigonometrien efter Berg; mathematisk Geographie efter Steen. — Hjorts Tydske Læsebog (2den Udg.) S. 492—532; Schillers Wallensteins Tod III, 15 til Slutn.; Wallensteins Lager; die Piccolomini, 1ster Aufzug. Hjorts Tydske Grammatik. — Bjerrings Lectures Françaises (2den Udg.) S. 81—140; Borrings Franske Grammatik; Ingerslevs Materialier til at indøve den Franske Formlære S. 1—32. Cursorisk er læst La Famille Riquebourg par Scribe.

Tredie Classe: Caesaris Comm. de Bello Gall. lib. I—III; Ciceronis Oratt. in Catilinam I. IV; Ovidii Metamorph. I vs. 748—II vs. 380 og IV vs. 615—V vs. 235

(Phaëthon og Perseus i Feltbausch's Udgave). Madvig's Latinske Sproglære indtil 3die Udsnit af Syntaxen med Forbigaaelse af de for denne Klasse unødvendige Regler og Anmærkninger. To Stile ere skrevne om Ugen paa Skolen efter Ingersteds Materialier, 2den Samling. — Herodoti Hist. lib. III cap. 1—60; Homeri Iliad. lib. XXI vs. 342—XXIII vs. 92; af Langes Græske Grammatik Formlæren. — Af Genesis de ældre Disciple Cap. 1—8, de yngre Cap. 1 og 2; af Whittes Hebraiske Sproglære de ældre forfra til Cap. 10 med Undtagelse af Cap. 6 og 7, de yngre det Vigtigste indtil § 73. — H. V. Holst's Danske prosaiske og poetiske Læsebog, med Slutningen af Aaret Dehlenschlägers Aladdin. Een Stil om Ugen, tildeels efter Borgens Veiledning fra den 15de til den 30te Lektion; een Gang om Maanedens en Version. — Af Krog Meyers Læsebog i den christelige Religion forfra indtil § 58 med Forbigaaelse af §§ 31—34. Af Hersteds Bibelhistorie 4de Afdelings 1ste Udsnit. Jenseus historisk-geographiske Beskrivelse over Palæstina. — Af den gamle Historie: det Macedoniske Riges og de ved dets Opløsning fremstaaede mindre Staters og af det Romerske Riges Historie til Aar 264 f. Chr. f.; af Middelalderens og den nyere Historie: Danmarks Historie fra A. 1157 til den nyeste Tid (efter Allens Læsebog til Skolebrug). — Af den gamle Geographie: Macedonien og Italien; af den nyere: Sydamerika og Australien, og af Europas Geographie den almindelige Indledning, Norge, Sverrig, Rusland, Polen, Preussen, Tydskland og Østerrig. — Arithmetik: Bergs Læsebog Cap. 4, 8 til Nr. 137, 9 til Nr. 146, 10, 11, 12 og 13. — Geometrie: Bergs Læsebog fra anden Hovedafdeling til Tillæget. — Hjorts Tydske Læsebog (2den Udg.) S. 87—132; Sammes Grammatik S. 93—145. — Borrings Études littéraires Tome I (3die Udg.) S. 59—90 og 256—266;

af Abrahams's Franske Grammatik S. 105—121 og Ordbannesslæren efter Dictat; Ingerslevs Materialier S. 1—23.

Anden Klasse: Caesaris Comm. de Bello Gall. lib. 1; af Madvig's Latinske Sproglære Lydlæren og Bøiningslæren samt 1ste Affnit af Ordbøiningslæren med Forbigaaelse af de fleste Anmærkninger. Tre Timer om Ugen Latinsk Stil efter Ingerslevs Materialier 2den Samling, deels mundtligt, deels skriftligt; een Time om Ugen Version. — Græsk: øverste Afdeling Langes Materialier (3die Udg.) S. 23—39, 71—81, 85—92; af sammes Grammatik Formlæren til Tillæget om Dialekterne. Den nederste Afdeling: Langes Materialier S. 3—26, i Grammatiken det Vigtigste af Formlæren. — Nolsbech's Danske Læsebog S. 265—288, 1—19; Mallings Store og gode Handlinger (2den Udg.) S. 253—330; Doppermann's Indledning til den Danske Sproglære; Ordbannesslæren efter Bengiens Grammatik; Holst's Interpunctionsregler. Een Stil om Ugen, skreven hjemme. — Balles Læsebog i den Christelige Religion Cap. 6—8; Herslevs Bibelhistorie fra S. 201 til Udsigten over det nye Testaments Bøger. — Af den gamle Historie: det Macedoniske Riges og de ved dets Opøsning fremstaaede mindre Staters Historie og af Rom's Historie indtil A. 454 f. Chr. f.; af den nyere Historie: Danmark fra 1157 til Frederik den Ades Thronbestigelse. — Af den gamle Geographie Asien, af den nyere Sydamerika og Australien, og af Europas Geographie den almindelige Indledning, Norge, Sverrig, Rusland, Polen, Preussen, og af Tydsklands Geographie den almindelige Indledning, Baiern og Württemberg. — Arithmetik: Bergs Læsebog Cap. 1—5, 7, 8 til Nr. 130, 11, 12. — Geometrie: Bergs Læsebog første Hovedafdeling. — Riis's Tydske Læsebog for Begyndere (3die Udg.) S. 167 til Enden; Hjort's Tydske Læsebog (2den Udg.) S. 1—21; Sammes Grammatik S. 1—79. — 3 Fransk:

Borrings Manuel de langue Francaise (5te Udg.) S. 55—100; Abrahams's Grammatik S. 44—108; Retroverteren til Franff.

Sørste Classe: Af Borgens Latinske Læsebog §§ 1—32; af Madvigs fortere Bearbejdelse af den Latinske Formlære Lydlæren og Boiningslæren. — Hjorts Danske Borneven S. 233—415; Bojesens forfattede Danste Sproglære; Dictat to Gange om Ugen. — Valles Lærebog i den christelige Religion Cap. 1—4; Balslevs Bibelhistorie til det nye Testament. — Den gamle Historie efter Kosods fragmentariske Historie. — Geographie: de to første Affnit af Thyges Lærebog i Geographien for de lavere Classer (o: de almindelige geographiske Begreber og Oversigt over Landets og Blandets Fordeling over Jordkloden); af 3die Affnit til § 8 (o: Europas Bjergsystem). — Riises Tydske Læsebog S. 22—71, Chorlæsning, Oversættelse, grammatikalff Analyse, Retroverteren til Tydff.

Bed Tegneunderviisningen i de to nederste Classer oves Disciplene afverlende i geometrisk Tegning og Frihaands-tegning.

Ligesom i de foregaaende Aar skal jeg nu meddele et Udtog af Skolens Regnskab for Aaret 1847:

	Rbd.	St.
Samtlige Indtægter have beløbet sig til . .	20803	21 $\frac{3}{4}$
Udgifterne	18335	64 $\frac{1}{2}$
Beholdning	2467	53 $\frac{1}{4}$
Indtægterne have været følgende:		
1. Beholdning efter Regnskabet for 1846 . .	2513	63 $\frac{1}{4}$
2. Renter af Skolens Capital (828 $\frac{1}{2}$ Rbd.) og af det Drølevske Legat fra Korsør (50 Rbd.)	35	12
Kateris	2548	75 $\frac{1}{4}$

	Rbd.	St.
Transport	2548	75 $\frac{1}{4}$
3. Heininge Sogns Kongetiende (113 Tdr. 4 $\frac{1}{2}$ Skp. Byg)	490	88 $\frac{1}{2}$
4. Afgiften af Skolegaardens Grundtaxtlob (7 $\frac{2}{7}$ Tdr. Land)	64	72-
5. Degnepensioner	223	80
6. Af Byens Kirker 3 Tdr. Byg	12	48
7. Samtlige Skolecontingenter (Skolepenge, Vyses og Brændpenge, Indskrivningspenge, et Testimonium, Refusion for Charakterbøger)	644	16
8. Indtægter af Slagelse Hospital	15889	21
9. Overskud af Kallundborg nedlagte Latinskoles Indtægter for Aaret 1846	254	47
10. Bidrag af Skolens Kirker til Skolebygningens Vedligeholdelse	74	54
11. Tilbagebetalte Gageforskud	600	5
Tilsammen	20803	21 $\frac{3}{4}$
Udgifterne have været følgende:		
1. Gager til Skolens faste og konstituerede Lærere	4226	61
2. For Timeundervisning (derunder Betaling til Skolens Sanglærer, Gymnastiklærer og Tegnelærere)	295	32
3. Gratificationer til tre Lærere	400	5
4. Extragodtgjørelse til Lærerne i Anledning af Dyrtiden	448	48
5. Pension til en i Aarets Løb afdød entlediget Lærer og senere hans Enke	316	64
I alt	5687	13

	Abb.	St.
Transport	5687	13
6. Udgifter til Bibliothekets Forsyning	162	15
7. Udgifter i Anledning af Bygningernes Bedligholdelse	183	62
8. Udgifter til Inventariets Bedligholdelse og Forøgelse	44	60
9. Udgifter til de gymnastiske Apparaters Bed- ligholdelse og Forøgelse samt til Bade- teure for Disciplene	84	79
10. Brændselsfornödenheder	173	32
11. Belysningsudgifter	45	36
12. Skatter af Skolegaarden, dens Jorder og Heininge Tiende, med Fradrag af den Deel, som refunderes af Brugerne af Skolens Jorder	94	91½
13. Regnskabsførerens Procenter for 1847 og Portoudgifter i Anledning af Regn- skabet	234	43
14. For Skoleopvarmning og Budlon	31	"
15. Reengjøringsudgifter	50	23
16. Expeditionsgebyr	12	"
17. Udgifter i Anledning af Programmet for 1847	98	30
18. Forskjellige Udgifter	30	60
19. Bevilgede Gageforskud	600	"
20. Afgivet Overskud til den almindelige Skole- fond	10800	"
Tilsammen	18335	64½

Stipendiefondens rentebærende Kapital, som efter Programmet for 1844 (S. 67) beløb sig til 8875 Rbdlr., er i dette Aars Juni Termin bleven forøget med 100 Rbdlr. og udgjør saaledes 8975 Rbdlr. Desuden eier Stipendiefonden 200 Rbdlr., som ere indsatte i Sparekassen for Ringsted og Omegn; men denne Sum kan kun betragtes som en Kassebeholdning, der foreløbigt er frugtbargjort, indtil det bliver nødvendigt at inddrage den tilligemed de paaløbende Renter for at anvende den til Udbetaling af oplagte Stipendier. — Skolebeneficierne for Skoleaaret 1847—48 ere ved Resolution af den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler af 9de Novbr. 1847 fordeelte saaledes:

1. Høieste Stipendium, 50 Rbd. (af hvilke 20 Rbd. udbetales og 30 Rbd. oplægges): J. M. W. Nellesmann, C. B. Götsche og J. H. A. Vache.

2. Mellemsste Stipendium, 35 Rbd. (af hvilke 15 Rbd. udbetales og 20 Rbd. oplægges): C. A. Elberling og H. J. Greensteen.

3. Laveste Stipendium, 20 Rbd. (af hvilke 10 Rbd. udbetales og 10 Rbd. oplægges): P. J. D. Werner, N. Benzon, N. W. Fog, F. C. Petersen, N. C. Elberling og A. Greensteen.

4. Fri Underviisning (foruden Stipendiarierne): A. F. Schondel og H. L. F. Schäffer.

Bestyrelsen af Disciplenes Morstabsbibliothek er nu efter Adjunct Olivarius's Vortgang fra Skolen overtaget af Adjunct Fischer. Da den Forøgelse, dette Bibliothek i indeværende Aar har modtaget, tildeels indskrænker sig til Fortsættelser, skal jeg kun meddele en Udsigt over dets Regnskab indtil 30te Juni d. A.

Indtægt.

1. Contingent af 29 Deeltagere for sidste Halvaar 1847	14 Rbd. 48 Sf.
2. Contingent af 36 Deeltagere for første Halvaar 1848	18 — —
<hr/>	
Tilsammen 32 Rbd. 48 Sf.	

Udgift.

1. Underbalance fra forrige Aar	13 Rbd. 44 Sf.
2. Indkjøb af nye Bøger	3 — 84 —
3. Bogbinderregning	4 — 80 —
<hr/>	
Tilsammen 22 Rbd. 16 Sf.	
<hr/>	
Beholdning 10 Rbd. 32 Sf.	

Skolebibliotheket er siden sidste Programs Udgivelse blevet forøget med følgende Bøger:

- J. Aasen, det norske Folkesprogs Grammatik. Kristiania 1848. 8.
- P. Adler, Bidrag til Skildring af Ribe By i de forrige Aarhundreder. 3die Hefte. Ribe 1847. 8. (Progr.)
- C. Ameis, De articuli usu apud poetas Graecorum bucolicos. Mühlhausen 1846. 4. (Pr.)
- Annaler for Nordisk Oldkyndighed. 1846—47. Kbhvn. 8.
- Antiflesøvigholsteenske Fragmenter, udgivne efter Foranstaltning af Consistorium ved Københavns Universitet ved A. F. Krieger. 1—4 Hefte. Kbhvn. 1848. 8.
- R. G. Anton, Verzeichniß mehrerer in der Oberlausitz üblichen Wörter. 17tes St. Görlitz 1846. 4. (Pr.)
- I. F. I. Arnoldt, De Athana rerum Sicularum scriptore. Gumbinnen 1846. 4. (Pr.)

- M. Art, Zur Erklärung u. Kritik der Horazischen Epoden.
Kreuznach 1846. 4. (Pr.)
- C. Bade, Geschichtliches über das Gymnasium zu Paderborn.
2te Periode. Paderborn 1846. 4. (Pr.)
- Becker, Entwicklungen einiger Functionen. Dortmund 1846.
4. (Pr.)
- Becker's Verdenshistorie. XIV, 7—8. Kbhvn. 1847. 8.
- J. W. Becker, Samlinger til Danmarks Historie under Kong
Frederik den Tredies Regjering. I. Kbhvn. 1847. 8.
- Beelitz, Andeutungen für den Vortrag der Kirchengeschichte.
Stendal 1846. 4. (Pr.)
- Beissert, De Herodoto Deorum cultore. Lauban 1846.
4. (Pr.)
- A. F. Bergsøe, Den danske Stats Statistik. III, 1—3.
Kbhvn. 1847—48. 8.
- Beyer, Ueber die Erscheinung, daß gerade Linien sich gekrümmt
zeigen. Neu-Stettin 1846. 4. (Pr.)
- C. F. Bieling, De differentia inter senatus auctoritatem,
consultum et decretum. Minden 1846. 4. (Pr.)
- L. Blanc, Histoire de la Révolution Française. II. Paris 1847. 8.
- S. N. J. Bloch, Grundsætninger for Underviisningen i de
lærde Skoler. 1ste Hefte. Roskilde 1847. 8. (Pr.)
- Bodsrít til að hlýdda á þá opinberu yfirheyrslu í Reykjavíkur
Skóla, Júní 1847. Reykjavík 1847. 8.
- H. G. Bohr, Efterretninger om det von Westenfske Institut
for Skoleaaret 1846 & 47. Kbhvn. 1847. 8. (Pr.)
- E. N. Boisen, Israels Historie i første Mosebog, oplyst ved
Hjælp af nyere Reisebeskrivelser samt andre videns-
skabelige Hjælpe midler. Kbhvn. 1847. 8.
- E. F. Bojesen, De duobus codicibus Sallustii Hauniensibus.
Kbhvn. 1847. 8. (Pr.)
- Boltze, Ueber die Newtonsche Tangentialkraft. Cottbus 1846.
4. (Pr.)
- B. Borgen, Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Me-
tropolitan-skolen i Juli 1847. Kbhvn. 8.
- Bredow, Ueber die Perioden der Kettenbrüche. Dels 1846.
4. (Pr.)

- Budget for Aaret 1848. Kbhvn. 1848. 4.
- C. Iulii Caesaris Commentarii cum supplementis A. Hir-
tiji et aliorum. C. Nipperdeius recensuit, opti-
morum codd. auctoritates annotavit, quaestiones
criticas praemisit. Lipsiae 1847. 8.
- K. Christian den Fjerdes egenhændige Breve, Befalinger
og Statskrivelser til Rigsraadet, udgivne af C.
Molbech. I, 1. Kbhvn. 1847. 8.
- Chronicon montis sereni, recens. F. A. Eckstein. Part. III.
Halle 1846. 4. (Pr.)
- H. N. Clausen, Fortolkning af de tre første Evangelier.
1—2 Hefte. Kbhvn. 1847. 8.
- Collmann, Bestimmung der Coefficienten der reducirten
Gleichung. Bielefeld 1846. 4. (Pr.)
- C. F. A. Dewischeit, Zur Theorie der Casus. 1stes Stück.
Hohenstein 1846. 4. (Pr.)
- A. Dietrich, Commentationes grammaticae duae. Num-
burgi 1846. 4. (Pr.)
- W. Dillenburger, Geschichte des Gymnasiums zu Em-
merich. Iste Abth. Emmerich 1846. 4. (Pr.)
- Dionis Chrysostomi Opera Graece. E recensione A.
Emperii. Brunsvigae 1844. 8.
- Dreis, Sprachstudium, Naturwissenschaften u. allgemeine ver-
gleichende Geographie. Jæghoe 1847. 4. (Pr.)
- C. A. B. Echtius, De tradendis philosophorum præceptis.
Coesfeld 1846. 4. (Pr.)
- Den ældre Edda, udgivet af P. A. Munch. Christiania
1847. 8.
- C. Edler, Die deutsche Sprachbildung nach ihrem gegenwär-
tigen Standpunkte. 1ster Th. Leipzig 1847. 8.
- S. Egilsyni Skólaskýrsla fyrir Reykjavíkur lærda Skóla
árid 1846—47. 8.
- K. Eichhoff, Ueber einige religiös-sittliche Vorstellungen des
klassischen Alterthums. Duisburg 1846. 4. (Pr.)
- C. W. Eiberling, Anmærninger til D. Horatius Flaccus's
5te Brev i 1ste Bog. Kbhvn. 1847. 8. (Pr.)

- G. Engel, De Evagora eiusque bello contra Artaxerxem. II gesto. Part. I. Stargard 1846. 4. (Pr.)
- C. T. Engelstoft, De confutatione Latina, quæ apologiæ concionatorum evangelicorum in comitiis Hauniensibus a. 1530 traditæ opposita est, Commentatio. Hauniæ 1847. 4. (Progr.)
- J. S. Ersch und J. G. Gruber, Allgemeine Encyclopædie. 1ste Sect. 45 u. 46 Th.; 2te Sect. 26 Th.; 3te Sect. 23 Th. Leipzig 1847. 4.
- Th. H. Erslew, Almindeligt Forfatter-Lexicon. 10de Hefte. Kjøbenhavn 1847. 8.
- Exerceer-Reglement for det Kongelige danske Infanterie 1846. Kbhvn. 8.
- Fagrskinna. Kortfattet Norsk Konge-Saga, udgivet af P. A. Munch og C. R. Unger. Christiania 1847. 8.
- Felten, Ueber Alluvial-Bildungen. Cleve 1846. 4. (Pr.)
- F. Fiedler, De lectione N. T. in gymnasiis. Wesel 1846. 4. (Pr.)
- J. Floegel, Beiträge zur Geschichte des Gymnasiums zu Sagan. 1ste Abth. Sorau 1846. 4. (Pr.)
- Förtsch, Quaestionum Tullianarum part. II. Naumburg a. S. 1846. 4. (Pr.)
- For Literatur og Kritik. V, 2—4; VI, 1. Odense 1847—48. 8.
- Fragmenta Comicorum Graecorum collegit et disposuit A. Meineke. Editio minor. I—II. Berolini 1847. 8.
- P. S. Frandsen, Mithridates VI. Eupator, König von Pontus. 1stes Buch. Altona 1847. 4. (Pr.)
- Fundt, Grundzüge der formalen Freiheit des Denkens. Züllichau 1846. 4. (Pr.)
- J. Gasmann, Ueber die Zunahme der Bevölkerung in den europäischen Staaten. Heiligenstadt 1846. 4. (Pr.)
- Geistlig Calendar for Aaret 1848. Kbhvn. 8.
- I. K. A. Göbel, Mittheilungen aus seinem Leitfaden zur Erlernung des attischen Dialekts. Liegnitz 1846. 4. (Pr.)
- F. A. Gotthold, Ueber die Nachahmung der Italiänischen u. Spanischen Versmasse in unserer Muttersprache. Königsberg 1846. 4. (Pr.)

- R. H. J. Grashof, Ueber das Fuhrwerk bei Homer und Hesiod. Düsseldorf 1846. 4. (Pr.)
- Io. Fr. Gronovii Notae in L. Ann. Senecae Naturales Quaestiones, primus edidit C. R. Fickert. p. I. Breslau 1846. 4. (Pr.)
- Haedenkamp, Ueber die Geseze der Erscheinungen des Lichts in krySTALLINISCHEN KÖRPERN. Hamm 1846. 4. (Pr.)
- Hahn, De articuli apud Tragicos Graecos loco pronomini relatiui usu. Salzweel 1846. 1. (Pr.)
- W. Hammerich, Om den rette Grundighed i Anledning af den store Trængsel af Lærefag især i de lærde Skoler. Kbhvn. 1847. 8. (Pr.)
- E. Handrich, De nonnullis quintae Persii satirae locis. Torgau 1846. 4. (Pr.)
- A. Hannover, Om Mikroskopets Bygning og dets Brug. Kbhvn. 1847. 8.
- F. Hasenbalg, Commentatio de centonibus. Putbusii 1846. 4. (Pr.)
- M. Hassing, De colica scortorum. Hauniae 1848. 8.
- J. W. G. Heinicke, Zur ältesten Geschichte des Gymnasiums zu Rastenburg. Rastenburg 1846. 4. (Pr.)
- Heinisch, Annotationes ad locos quosdam Taciti difficiliore. Fasc. III. Breslau 1846. 4. (Pr.)
- F. H. Hennicke, De alpha intentivo. Göstin 1846. 4. (Pr.)
- B. Henrich, De C. Iulii Caesaris in Gallia militia. Part. I. Coblenz 1846. 4. (Pr.)
- Heraclidis Politiarum quae extant. Recensuit et commentariis instruxit F. G. Schneidewin. Gottingae 1847. 8.
- Th. Herold, Erinnerungen an G. H. von Wigleben. Halle 1846. 4. (Pr.)
- A. Herr, Ueber Bewegung in der Pflanzenwelt. Herborn 1846. 4. (Pr.)
- Heuser, Ueber die metrische Behandlung der deutschen Sprache. Elberfeld 1846. 8. (Pr.)
- Hinck, Erstes Buch der Stereometrie. Halberstadt 1846. 4. (Pr.)

- Höche, Die Gironte und ihre Gegner. 1ste Abth. Zeig
1846. 4. (Pr.)
- F. X. Hoegg, Ex Taciti Agricola præfatio illustrata. Arens-
berg 1846. 4. (Pr.)
- B. Hölscher, Ueber das deutsche Kirchenlied vor der Refor-
mation. Necklingshausen 1846. 4. (Pr.)
- L. Hölscher, Ueber das Buch des Apuleius de mundo.
Herford 1846. 4. (Pr.)
- F. Hofmann, Der römische Senat zur Zeit der Republik.
Berlin 1847. 8.
- H. P. Holst, Danst Læsebog for Mellemclasseerne og de høiere
Classer. Anden Afdeling: den poetiske Deel. 3die
Udg. Kbhvn. 1847. 8. (6 Expl.)
- Q. Horatii Flacci Epistolas commentariis uberrimis in-
structas edidit S. Obbarius. Fasc. VII. Lipsiae
1847. 8.
- A. v. Humboldt, Kosmos. II. Stuttg. u. Tübing. 1847. 8.
- F. E. Hundrup, Real-Lexicon over de Homeriske Digte.
Kbhvn. 1848. 8.
- H. C. Jermin, Ledetraad for den første Underviisning i
dansk Sproglære. Aalborg 1847. 8. (Pr.)
- Jessen, Ueber die Beziehung der chronologischen Bestimmun-
gen im Lucas 1, 2 u. 3. Kiel 1847. 4. (Pr.)
- Jettmar, Ueberreste slawischer Orts- und Volksnamen der Pro-
vinz Brandenburg. Potsdam 1846. 4. (Pr.)
- Zimmermann, Die christliche Lehre. Bruchstück. Magdeburg
1846. 4. (Pr.)
- Index lectionum et exercitationum, quae in Universitate re-
gia Haun. per aestatem et per hiemem a. 1847
habebuntur. Hauniae. 4. — Samme paa Danst.
- Islenzkur Annálar sive Annales Islandici ab anno Chr.
803 ad annum 1430. Ex legati Arnæ-Magnæani
et magnæ bibliothecæ regiæ Hafniensis codicibus
cum interpretatione Latina. Hafniæ 1847. 4.
- Itinerarium Antonini Augusti et Hierosolymitanum ex
libris manu scriptis ediderunt G. Parthey et M.
Pinder. Berolini 1848. 8.

- Jungk, Ueber die philosophische Propädeutik als Unterrichtsgegenstand. Berlin 1846. 4. (Pr.)
- Des D. Junius Juvenalis Satiren. Lateinisch u. deutsch von A. Haeckermann. I. Greifswald 1847. 8.
- E. Kaiser, De verbis in honorem et in gratiam alicuius. Brieg 1846. 4. (Pr.)
- O. T. Keil, Quaestionum Tullianarum specimen. P. II. Liegnitz 1846. 4. (Pr.)
- Kelch, Grundlage zur Kenntniß der Käfer Oberschlesiens. Ratibor 1846. 4. (Pr.)
- F. G. Kiessling, De Hyperide oratore Attico Comm. III. Posen 1846. 4. (Pr.)
- C. A. Kissner, De pleonasmo praepositionum Graecarum. Lycaea 1846. 4. (Pr.)
- C. A. Klander, De Platonis Cratylo. Ploenae 1847. 4. (Pr.)
- R. F. Klöden, Beiträge zur Geschichte des Odrhandels. II. Berlin 1846. 8. (Pr.)
- R. Klotz, Handwörterbuch der lateinischen Sprache. 2te Liefer. Braunschweig 1847. 8.
- J. S. Könitzer, Ueber Verhältnisse, Form u. Wesen der Elementarkörper nach Platons Timaios. Neuhuppin 1846. 4. (Pr.)
- Kolberg, Tetragonometrische Gleichungen. Königsberg 1846. 4. (Pr.)
- F. K. Kraft und C. Müller, Real-Schul-Lexicon. 10te—12te Liefer. Altona 1847. 8.
- Kretschmer, Vom Accusativo cum Infinitivo in den alten Sprachen. Bromberg 1846. 4. (Pr.)
- G. Kreyenberg, Einige Gedanken über das menschliche Denken. Luckau 1846. 4. (Pr.)
- H. Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift. Ny Række. II, 3—5. Kbhvn. 1847—48. 8.
- R. Kysaeus, Ueber die Arendrehung der Sonne. Siegen 1846. 4. (Pr.)
- Danste Kæmpeviser til Skole-Brug udvalgte og tillæmpede af N. F. S. Grundtvig. Kbhvn. 1847. 8.

- C. C. A. Lange, Norff Tidsskrift. I, 3—6; II, 1—2. Christiania 1847—48. 8.
- L. M. Pauber, Ueber die erziehende Thätigkeit der Schule. Thorn 1846. 4. (Pr.)
- A. Pehmann, Ueber Göthe's Novelle: Das Kind mit dem Löwen. Marienwerder 1846. 4. (Pr.)
- A. Pennius, Ueber Sorau's Zustände in den früheren und den frühesten Zeiten. Sorau 1846. 4. (Pr.)
- H. Lhardy, Quaestionum de dialecto Herodoti caput II. Berlin 1846. 4. (Pr.)
- Liebau, De Ovidii consilio artificioso in componendo Metamorphosium carmine. Elberfeld 1846. 4. (Pr.)
- Kindes, Ueber die Auffindung des Arseniks bei gerichtlich-chemischen Untersuchungen. Berlin 1846. 4. (Pr.)
- Lister over Examen Artium i Aaret 1847. Kbhvn. Fol.
- Liste over Anden Examen i Aaret 1847. Kbhvn. Fol.
- A. P. Pünge, Scener og Skildringer af det franske Folks Revolution i 1848. 1—6 Hefte. Kbhvn. 1848. 8.
- V. Loers, De ratione inter Platonis Menexenum et Lysiae laudationem. Trier 1846. 4. (Pr.)
- Vohse, Ueber die Unzulänglichkeit eines bloß passiven Verhaltens der Schule in Bezug auf den mathematischen Unterricht. Husum 1847. 4. (Pr.)
- A. C. Rucht, Einzelnes zur Geschichte Glückstadt's und Cremspe's. Glückstadt 1847. 4. (Pr.)
- F. Lübker, Die Oedipussage und ihre Behandlung bei Sophokles. Schleswig 1847. 4. (Pr.)
- Lütcke, Leben des Georg Rollenhagen. Berlin 1846. 4. (Pr.)
- J. N. Madvig, Lateinische Sprachlehre für Schulen. 2te Ausg. Braunschweig 1847. 8.
- I. H. Mansa, Nørrejyland. Pl. 8. Landk.
- Marquardt, Notiz über die Münzsammlung des Danziger Gymnasiums. Danzig 1846. 4. (Pr.)
- C. B. Martini, De tragoedia Agathonis. Deutsch-Crone 1846. 4. (Pr.)
- A. Meineke, Philologicarum exercitationum in Athenaei Deipnosopistas spec. II. Berlin 1846. 4. (Pr.)

- Michelsen, Haderslebns Seeweg in alter und neuer Zeit.
Hadersleben 1847. 4. (Pr.)
- G. Mühlmann u. E. Jenicke, Repertorium der classischen Philologie. III, 1. Leipzig 1847. 8.
- Jos. Müller, Beiträge zur Petrefacten-Kunde. Aachen 1846. 4. (Pr.)
- R. D. Müller's kleine deutsche Schriften. 2ter Bd. Breslau 1848. 8.
- L. M. Müller, De attractionis apud Latinos genere quodam. Glogau 1846. 4. (Pr.)
- C. Paludan-Müller, Kort Fremstilling af det firfelige Kalendarvasen. 1ste Hefte. Odense 1847. 8. (Pr.)
- P. A. Munch, Kortfattet Fremstilling af den ældste Nordiske Runeskrift. Christiania 1848. 8.
- R. C. Nielsen, Indbydelseskrift til den offentlige Examen i den videnskabelige Realskole i Aarhus. Aarhus 1847. 8.
- H. A. Niemeyer, B. Ratichius in Magdeburg. Halle 1846. 4. (Pr.)
- E. Nizze, Ueber die Verbindung von Realklassen mit dem Gymnasium. Stralsund 1846. 4. (Pr.)
- Nyt historisk Tidsskrift I, 2 og II, 1. Kbhvn. 1847. 8.
- Oehlenschläger, Mindedigt over Kong Christian den Ottende. Kbhvn. 1848. 4.
- F. C. Olsen, Esterretninger om Viborg Kathedralskole i Skoleaaret 1846—47. Viborg 1847. 8. (Pr.)
- P. G. Ottsen, De rerum inventione ac dispositione, quae est in Lysiae atque Antiphontis orationibus. Flensburgi 1847. 4. (Pr.)
- W. F. P. Patze, Ueber die Conditional-Sätze der lateinischen Sprache. Svest 1846. 4. (Pr.)
- A. Pauly, Real-Encyclopädie der classischen Alterthumswissenschaft. 85—98 Liefer. Stuttgart 1847—48. 8.
- Petermann, De satirae Romanae auctore eiusque inventore. Hirschberg 1846. 4. (Pr.)
- J. A. Pfau, De Numero Saturnio spec. I. Quedlinburg 1846. 4. (Pr.)

- Piegsa, Proben aus einem Weisfaden der Arithmetik. Trzemesno 1846. 4. (Pr.)
- Plutarchi Vitae. Recognovit T. Doehner. Graece et Latine. Vol. II. Parisiis 1847. 8.
- Den danske Psalmedigtning. II, 6—12. Kbhvn. 1847. 8.
- G. Pütz, Adnotationes ad Virgilii Cirin. Köln am Rhein 1846. 4. (Pr.)
- F. von Raumer, Vorlesungen über die alte Geschichte. 2te Aufl. I—II. Leipzig 1847. 8.
- R. von Raumer, Geschichte der Pädagogik. III, 1. Stuttgart 1847. 8.
- Regnskabs-Oversigt for Aaret 1846 over samtlige Stats-Indtægter og Udgifter. Kbhvn. 1848. 4.
- Remacly, De generibus comparationum Homericarum. Bonn 1846. 4. (Pr.)
- Rhetores Graeci. Ex codd. Florentinis, Mediolanensibus cet. emendatiores et auctiores edidit Chr. Walz. I—IX. Stuttgartiae et Tübingae 1832—36. 10 Voll. 8.
- F. Richardt og T. A. Becker, Prospecter af danske Herregaarde. III, 3—4; IV, 1. Kbhvn. 1847—48. Tverfol.
- P. de Richelieu, Bemærkninger ang. Religionsunderviisningen i de lærde Skoler. Kbhvn. 1847. 8. (Pr.)
- Richter, Ueber die Person- und Modusendungen des griechischen Zeitworts. Guben 1846. 4. (Pr.)
- F. Rieck, Andeutungen über den Zusammenhang des Gymnasiums mit der Kirche. Rastenburg 1847. 4. (Pr.)
- C. V. Rimestad, Esterretninger om Borgerdydskolen i Kiøbenhavn for Skoleaaret 1846—47. Kbhvn. 1847. 8. (Pr.)
- E. Ritter, Die Erdkunde von Asien. Bd. VIII, 1ste Abth., Fortsetzung. Berlin 1847. 8.
- Ritzefeld, Auflösungen einiger Berührungsaufgaben. Düren 1846. 4. (Pr.)
- E. Rösinger, Ueber den gemeinsamen Ursprung des Menschengeschlechts. Schweidnitz 1846. 4.

- C. P. Rosendahl, Indbydelseskrift til den offentlige Examen i Nykjøbing Cathedralsskole 1847. Nykjøbing. 8.
- Roth, Ueber den katholischen Religionsunterricht. Köln 1846. 4. (Pr.)
- A. Rothe, Les Romans du Renard examinés, analysés et comparés. Paris 1845. 8.
- , Om Holger Danske. Kbhvn. 1847. 4.
- C. Rotter, Ad P. Terentii Afri Adelphos excursus. Breslau 1846. 4. (Pr.)
- Th. Ruediger, De cursu publico imperii Romani. Breslau 1846. 4. (Pr.)
- J. Røgind, Om danske Læseböger for Begyndere. Aarhus 1847. 8. (Pr.)
- M. J. Saage, Catalogus plantarum phanerogamarum circa Brunsbergam sponte crescentium. Brunsbergae 1846. 8.
- J. A. Schaefer, La Batrachomyomachie traduite en vers latins. Meseritz 1846. 4. (Pr.)
- J. C. F. Schmeißer, Kritische Betrachtung einiger Lehren der reinen Analysis. Frankf. a. d. D. 1846. 4. (Pr.)
- J. F. Schouw, Dansk Tidsskrift. Nr. 3—8. Kbhvn. 1847—48. 8.
- J. Schraut, Ueber die Bildung des Futurums in den romanischen Sprachen. Köln 1846. 4. (Pr.)
- Schulz, Ueber die Theorie der Parallel-Linien. Königsberg in der Neumark 1846. 4. (Pr.)
- H. J. Seemann, De Ranarum fabulae Aristophaneae consilio. Neisse 1846. 4. (Pr.)
- J. Seemann, De coniugationibus Latinis commentatio. Culum 1846. 4. (Pr.)
- H. P. Selmer, Aarbog for Kjøbenhavns Universitet og øvrige høiere Underviisningsanstalter for 1846. Kbhvn. 1847. 8.
- J. C. Sibbern, Bidrag til at opklare den christelige og firselfelige Frihed saavel i Almindelighed som med Hens

- syn ti Danmark i Særdeleshed. Kbhvn. 1847. 4. (Pr.)
- E. W. Silber, Ueber den philologischen Unterricht in den Gymnasien. Saarbrücken 1846. 4. (Pr.)
- Steinke, De patronymicis Graecis diss. I. Elbing 1846. 4. (Pr.)
- C. A. Steinmetz, Annotationes in aliquot Virgilii locos. Merseburgi 1846. 4. (Pr.)
- H. Stephani Thesaurus Graecae linguae. Vol. V fasc. 8; Vol. VI fasc. 7 et 8; Vol. VII fasc. I. (Nr. 40—43). Parisiis 1847—48. Fol.
- Strabonis Geographica. Recensuit, commentario critico instruxit G. Kramer. Vol. II. Berolini 1847. 8.
- E. C. Struve, Ueber Gedächtnißwissen u. Gedächtnißübungen. Görlitz 1846. 4. (Pr.)
- C. Corn. Taciti Opera quae supersunt, recensuit atque interpretatus est J. C. Orellius. Vol. II. Turici 1848. 8.
- Techow, Ueber die Ruthards'sche Methode. Brandenburg a. d. H. 1846. 4. (Pr.)
- C. Thierbach, Erklärung der auf das Schriftwesen der alten Aegypter bezüglichen Stelle in Clemens Alexandrinus. Erfurt 1846. 4. (Pr.)
- A. Thiers, Histoire du Consulat et de l'Empire. Livr. 28—35. Bruxelles 1846—47. 8.
- V. Thornam, Sveveren Ricimer og det vestromerske Keiserrige. Horsens 1847. 8. (Pr.)
- E. A. Thorsen, Efterretninger om Randers lærde Skole for Skoleaaret 1846—47. Randers 1847. 8. (Pr.)
- G. Tischer, Probe einer Ausgabe von Cicero de senectute. Brandenburg 1846. 4. (Pr.)
- J. K. Tobisch, Vergleichung der Algebra im 16ten Jahrh. mit der in unseren Tagen. Breslau 1846. 4. (Pr.)
- M. Trier, De Symptomatology Meningitidis cerebri acutæ. Hauniæ 1847. 8.
- E. Troiel, Om dansk Grammatik og danske Grammatikter. Kbhvn. 1847. 8. (Pr.)

- G. F. Ursin, Mechanik. Kbhvn. 1848. 8.
- J. L. Ussing, Inscriptiones Græcæ ineditæ. Havniæ 1847. 4.
- D. Varges, Ueber Bedeutung und Geltung der lateinischen Partikel com in der Composition mit Verben. Stettin 1846. 4. (Pr.)
- M. Vellei Paterculi quæ supersunt ex Historiæ Romanæ libris II. Recens. F. Kritzius. Lipsiæ 1848. 8.
- Voigtland, De brevitate Quintiliana. Schleusingen 1846. 4. (Pr.)
- Jr. Wagner's deutsch-lateinische Phraseologie, gänzlich umgearbeitet von J. Seibt. Prag 1847. 8.
- C. F. Wegener, Mindeblad om Kong Christian den Ottende. Kbhvn. 1848. 4.
- T. B. Welter, De fide Taciti in rebus Germanorum Quaestio I. Münster 1846. 4. (Pr.)
- H. K. Whitte, Collatio codicum II. Havniensium cum editione Elberlingiana G. Iulii Cæsaris Commentt. de B. G. Kbhvn. 1847. 8. (Pr.)
- Wichert, Beitrag zur Culturgeschichte Hispaniens. II. Th. Königsberg 1846. 4. (Pr.)
- A. Wichert, Die Fünf- und Siebzehn-Theilung der Lemniskate. Conig 1846. 4. (Pr.)
- W. Wiegand, Mathematische Kleinigkeiten. Halle 1846. 4. (Pr.)
- F. G. Wilberg, Ueber drei Stellen der Geographie des Ptolemaeus. Essen 1846. 4. (Pr.)
- J. M. Winkler, Les Langues synthétiques et analytiques sous le rapport phonétique. Duppeln 1846. 4. (Pr.)
- H. Wolff, M. Atilii Reguli vita. Gleiwitz 1846. 4. (Pr.)
- Yrem, Ueber Platon's Kleitophon. Berlin 1846. 4. (Pr.)
- C. L. E. Zander, Andeutungen zur Geschichte des Römischen Kriegswesens. 1ste Fortsetz. Rageburg 1846. 4. (Pr.)

- A. F. Zeyss, De substantivorum Umbricorum declinatione. Tilsit 1846. 4. (Pr.)
- C. Zimmermann, Fünf Karten zu Ritter's Erdkunde von Arabien. Berlin 1847. Fol.
- H. C. Ørsted, Oversigt over det Kongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i 1846 Nr. 7—8; i 1847 Nr. 1—8. Kbhvn. 1847—48. 8.
- 16 Programme der Gymnasien zu Bedburg, Berlin, Braunschweig, Eisleben, Glogau, Görlitz, Königsberg, Probischütz, Riesa, Mühlhausen, Nordhausen, Ostrowo, Rastenburg, Schweidnitz, Wittenberg, enthaltend Schulnachrichten, Schulreden und dergl. 1846. 4.
-

Den offentlige Examen
i
Slagelse lærde Skole

for Aaret 1848

foretages i følgende Orden:

Tirsdagen den 18de Juli.

- 9—1. De 3 øverste Classer: Latinsk Stil og Oversættelse.
- 9—1. I Cl.: Dansk Stil.
- 3—6. De 3 øverste Classer: Dansk Stil.
- 3—6. I Cl.: Latinsk Stil.

Onsdagen den 19de Juli.

- 9—11½. IV Cl.: Latin.
- 11½—1. II Cl.: Dansk.
- 3—6. III Cl.: Lydsf og Fransk.

Torsdagen den 20de Juli.

- 9—11½. III Cl.: Græsk.
- 11½—1. I Cl.: Lydsf.
- 3—6. IV Cl.: Arithmetik og Geometrie.

Fredagen den 21de Juli.

- 9—11. II Cl.: Latin.
- 11—1. I Cl.: Dansk.
- 3—6. III Cl.: Arithmetik og Geometrie.
- 3—6. II Cl.: Regneprøve.

Lørdagen den 22de Juli.

- 9—11. IV Cl.: Græsk.
- 11—12. IV Cl.: Dansk.

- 12—1. IV og III Cl.: Gymnastik.
 3—6. I Cl.: Historie og Geographie.
 3—6. III Cl.: Regneprøve.

Mandagen den 24de Juli.

- 9—11½. III Cl.: Latin.
 11½—1. II Cl.: Græff.
 3—6. IV Cl.: Tydsk og Franff.

Tirsdagen den 25de Juli.

- 9—11½. I Cl.: Latin.
 9—11. II Cl.: Tegning.
 11½—1. III Cl.: Hebraiff.
 3—6. II Cl.: Religion og bibelsk Historie.
 3—6. I Cl.: Regneprøve.

Onsdagen den 26de Juli.

- 9—12. II Cl.: Arithmetik og Geometrie.
 9—11. I Cl.: Tegning.
 12—1. II og I Cl.: Gymnastik.
 3—4. IV Cl.: Hebraiff.
 4—6. IV Cl.: Religion og bibelsk Historie.

Torsdagen den 27de Juli.

- 9—1. III Cl.: Historie og Geographie.
 3—6. I Cl.: Religion og bibelsk Historie.

Fredagen den 28de Juli.

- 9—10½. III Cl.: Danff.
 10½—1. II Cl.: Tydsk og Franff.
 3—6. IV Cl.: Historie og Geographie.

Lørdagen den 29de Juli.

- 9—12. III Cl.: Religion og bibelsk Historie.
 3—5. II Cl.: Historie og Geographie.

Løverdagen den 29de Juli Eftermiddag Kl. 5 afholdes Censuren.

Mandagen den 31te Juli Formiddag Kl. 11 foretages Translocationen, efter hvilken Sommerferien tager sin Begyndelse.

Torsdagen den 31te August Formiddag Kl. 9 bestemmes til Prøve for de Disciple, som ere anmeldte til Optagelse i Skolen.

Fredagen den 1ste September tager Underviisningen for det nye Skoleaar sin Begyndelse.

Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere indbydes herved til at bære denne Examen's mundtlige Deel med deres Nærværelse.

Slagelse den 4de Juli 1848.

C. W. Elberling.

